

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/31/2014
Identifikačné číslo spisu:	2012200379
Dátum vydania rozhodnutia:	25.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:2012200379.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov JUDr. Igora Belka a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľky B. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., H. X, zastúpenej JUDr. Alenou Korpášovou, advokátkou so sídlom Piešťany, Rázusova 11, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k.43Sd/79/2012-150 zo dňa 17. decembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sd/79/2012-150 zo dňa 17. decembra 2013 v časti, v ktorej potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 15. mája 2012, p o t v r d z u j e .

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sd/79/2012-150 zo dňa 17. decembra 2013 v časti, v ktorej potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 21. októbra 2013 m e n í tak, že toto rozhodnutie odporkyne z r u š u j e a vec jej v r a c í a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r í z n á v a .

Odôvodnenie

Odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 15.05.2012 podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), zvýšila navrhovateľke sumu invalidného dôchodku od 01.02.2012 na 150,50 Eur mesačne. V odôvodnení rozhodnutia odkázala na lekársku správu z 19.04.2012, z ktorej vyplýva, že navrhovateľka je invalidná, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopností vykonávať zárobkovú činnosť od 01.02.2012 v percentách 60%.

Proti tomto rozhodnutiu podala navrhovateľka včas opravný prostriedok. Krajský súd v Trnave preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo a rozsudkom č. k. 43Sd/79/2012-150 zo dňa 17. decembra 2013 rozhodnutie odporkyne v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX

XXX XXXX 0 zo dňa 21. októbra 2013 podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), potvrdil. V odôvodnení uviedol, že zdravotný stav navrhovateľky bol posúdený posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky v Trnave dňa 19.04.2012 a 02.07.2012, ďalej posudkovými lekármi sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne v Bratislave dňa 16.05.2013, resp. Sociálnej poisťovne v Trenčíne dňa 04.10.2013, pričom navrhovateľka bola uznaná invalidnou s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60%, resp. 55% s tým, že v poslednej lekárskej správe - posudku bolo konštatované, že od posledného posúdenia zdravotného stavu dňa 04.10.2013 sa zdravotný stav navrhovateľky na ľavom oku po úraze ľahko zhoršil, stav pravého oka je dlhodobo nezmenený - v norme, pričom jednookosť zodpovedá posúdeniu v položke VII, A, 7 - 45%. + zvýšenie o 10% na ostatné ochorenia, čo bolo dôvodom na vydanie zmenového rozhodnutia zo dňa 21.10.2013 o znížení sumy invalidného dôchodku s účinnosťou od 20.12.2013 na 143,10 Eur mesačne. Zhodné závery posudkových lekárov považuje súd za dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, bez nejasností a vnútorných rozporov, pričom navrhovateľka nepredložila dôkazy, ktoré by tieto posudky spochybnili, alebo ktoré by potvrdili iný rozsah zdravotného poškodenia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250l ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 250k ods. 1 O. s. p. tak, že navrhovateľke ich náhradu nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie z dôvodu, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, nakoľko nevykonala navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a tiež sa nevyporiadala s dôkazmi, ktoré súdu predložila ohľadne svojho zdravotného stavu. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že trpí zdravotným postihnutím slepoty ľavého oka po úraze spojené s traumatickou neuropatiou optického nervu vľavo, s neuralgiou postraumatickej ptózy ľavej mihalnice a stredne ťažkým depresívnym syndrómom, pričom zdravotný stav na ľavom oku sa zhoršil. Napriek v predložených lekárskejších správach konštatovanom zhoršení zdravotného postihnutia jej odporučia rozhodnutím z 21.10.2013 znížila invalidný dôchodok s účinnosťou od 20.12.2013 s poukazom na výsledok posledného lekárskeho posúdenia zo dňa 04.10.2013, ktoré konštatuje zhoršenie stavu. V odôvodnení rozhodnutia neuviedla žiadne dôkazy, z ktorých by bolo možné odvodiť zlepšenie zdravotného stavu. Pritom z predložených lekárskejších správ je zrejmé, že migrenózne ochorenie sa po úraze zhoršilo, záchvaty sú častejšie a vyššej intenzity, tiež zhoršenie psychického ochorenia po úraze. Lekári jej vzhľadom na diagnózy a užívaný rozsah liečiv neodporúčajú vykonávať žiadnu prácu. V konaní sa len domáhala vykonania objektívnych dôkazov o jej zdravotnom stave a jeho posúdenia s prihliadnutím na predložené listinné dôkazy - lekárske správy od jednotlivých ošetrojúcich lekárov. Posúdenie zdravotného stavu posudkovým lekárom odporcu nepovažuje za objektívne a spravodlivé, nakoľko je rozpore s lekárskejšími nálezmi zdravotníckych zariadení, ich diagnózami a objektívnymi nálezmi ohľadne jej zdravotného stavu a možnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Rozhodnutie krajského súdu považuje za predčasné, keďže súd sa nezaoberal ňou predloženými dôkazmi, ani k nim navrhovateľku nevypočul. Má za to, že súd mal vypočúť aj posudkového lekára za účelom odstránenia rozporov medzi jeho písomnými posudkami a predloženými lekárskejšími správami, a pokiaľ by rozpory pretrvávali, mal pre spravodlivé a objektívne posúdenie nariadiť znalecké dokazovanie. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporčňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody odvolania nepovažuje za opodstatnené. Navrhovateľka v odvolacom konaní neuviedla žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pokiaľ žiadala o ďalšie vyšetrenia, odporčňa poukazuje na povinnosť preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na invalidný dôchodok v rámci dokazovania, kedy je účastník konania povinný navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Pochybnosti navrhovateľky, že jej zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, považuje odporčňa za neodôvodnené, vyvolané len jej subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľky treba priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.03.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O. s. p.).

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je poistenec invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok (§ 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (§ 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sa pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudzuje na základe,

- a) lekárskeho správneho a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Podľa § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sa výplata dávky zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Podľa § 209 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní alebo o opravnom prostriedku. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovie v plnom rozsahu.

Podľa § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 15.05.2012, ktorým na základe žiadosti navrhovateľky z 01.02.2012 o zvýšenie invalidného dôchodku po novom posúdení jej zdravotného stavu rozhodla o zvýšení sumy invalidného dôchodku od 01.02.2012 na 150,50 Eur mesačne. Toto rozhodnutie bolo vydané na základe lekárskej správy z 19.04.2012, v ktorej posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava MUDr. K. E. na základe v správe uvedených podkladov zo zdravotnej dokumentácie, vyjadrení navrhovateľky a vlastného vyšetrenia vyslovila záver, že navrhovateľka je naďalej invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, lebo od 01.02.2012 má pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú

činnosť už nie 45%, ale 60% s rozhodujúcim zdravotným postihnutím: Ťažké, dlhotrvajúce, liečeniu vzdorujúce formy trvale poškodzujúce zrakové funkcie jednostranné - kap. VII A, 11.3 50% (z rozpätia 40 - 50%) + zvýšenie o 10% za iné zdravotné postihnutia: Poruchy nálad, depresívny syndróm stredne ťažká forma, kapitola V, 3 a.

Pretože navrhovateľka nesúhlasila s priznanou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, po podaní opravného prostriedku bol jej zdravotný stav opakovane posudzovaný posudkovými lekármi sociálneho poistenia odporkyne, a to dňa 02.07.2012 a 26.07.2012, kedy posudkoví lekári zotrvali na pôvodnom závere, že navrhovateľka je od 01.02.2012 invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Pretože navrhovateľka zotrvala na svojich námietkach, posudzoval jej zdravotný stav opakovane dňa 16.05.2013 posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie, vysunuté pracovisko v Trenčíne MUDr. M. F. so záverom, že invalidita trvá naďalej, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách: 60% s rozhodujúcim zdravotným postihnutím: Následky úrazu ľavého oka v liečbe - kapitola VII, A, 11.3.a. - 50% (z rozmedzia 40-50%) so zvýšením o 10% za iné zdravotné postihnutie: Depresívna porucha reaktívna ľahká až stredná. Migrenózna cefalea zmiešanej genézy. K zatiaľ poslednému posúdeniu zdravotného stavu navrhovateľky došlo na dožiadanie Krajského súdu v Trnave dňa 04.10.2013 posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie, vysunuté pracovisko v Bratislave MUDr. G. R. a očnou lekárkou MUDr. L. T. so záverom, že invalidita trvá naďalej, zmena MPSVZČ 55% od 04.10.2013 s rozhodujúcim zdravotným postihnutím: Kapitola VII. - Choroby zmyslových orgánov, oddiel A - zrak, položka 7. - strata 1 oka pri zachovaní zrakových funkcií na druhom oku - 45% so zvýšením o 10% Depresívna porucha reaktívna ľahká až stredná, migrenózna cefalea zmiešanej genézy, pričom v posudku sa o. i. konštatuje, že od posledného posúdenia sa zdravotný stav navrhovateľky na ľavom oku po úraze ľahko zhoršil, podľa hospitalizácie je stav inoperabilný, klinicky na ľavé oko vidí len pohyb ruky pred okom, čo možno považovať za praktickú slepotu jedného oka. Tento posudok bol podkladom pre vydanie zmenového rozhodnutia č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 21.10.2013, ktorým odporkyňa rozhodla o znížení sumy invalidného dôchodku od 20.12.2013 na 143,10 Eur mesačne.

V danej veci odvolací súd aj vzhľadom na odvolacie dôvody posudzoval najmä otázku, či zmenové rozhodnutie o znížení sumy invalidného dôchodku spĺňa zákonné požiadavky na obsah rozhodnutia. Odôvodnenie, ako dôležitá časť rozhodnutia, plní niekoľko funkcií. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia, čím sa napĺňa jedno zo základných pravidiel konania, ktorým je posilňovanie dôvery občanov v správnosť rozhodovania. Ďalšou funkciou je kontrolná funkcia tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie prípadne preskúmať. Navyše presvedčivé odôvodnenie môže zamedziť zbytočnému uplatňovaniu opravných prostriedkov.

Odporkyňa v napadnutom rozhodnutí č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 21.10.2013 zníženie sumy invalidného dôchodku odôvodnila iba tým, že miera poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť od 04.10.2013 je 55%, že jej dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bol posúdený posudkovým lekárom a výsledok tohto posúdenia je uvedený v lekárskej správe zo dňa 04.10.2013, ktorá je súčasťou odôvodnenia.

Bolo zákonnou povinnosťou odporkyne svoje rozhodnutie riadne zdôvodniť, keďže znížením sumy invalidného dôchodku vážnym spôsobom zasiahla do práv navrhovateľky. Odporkyňa mala uviesť, v čom spočívala zmena skutočností rozhodujúcich na nárok na výplatu dávky (§ 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení), tzn. v čom spočívalo zlepšenie zdravotného stavu navrhovateľky, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že v zhode s tvrdením navrhovateľky sa aj v lekárskej správe konštatuje zhoršenie zdravotného stavu. Odporkyňa sa mala v odôvodnení zaoberať aj mierou poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť zníženou zo 60% na 50%, aj to aj s prihliadnutím na 4 predchádzajúce lekárske posudky, ktoré zhodne uvádzali 60%. Navyše bolo potrebné reagovať aj na námietky navrhovateľky týkajúce sa zaradenia jej zdravotného postihnutia (viď podanie z 09.01.2013 - č. I. 24). Keďže rozhodnutie odporkyne takéto dôvody neobsahuje, je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd rozhodnutie krajského súdu v časti týkajúcej sa pôvodného rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 15.05.2012 o zvýšení sumy invalidného dôchodku, ktorá aj bola navrhovateľke v období od 01.02.2012 do 19.12.2013 vyplácaná, podľa § 219 O. s. p. potvrdil, a pretože zmenové rozhodnutie nepovažoval za zákonné, v tejto časti rozhodol podľa § 250ja ods. 3 prvá veta O. s. p. tak, že rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX 0 z 21.10.2013 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude opätovne vo veci rozhodnúť a rozhodnutie riadne odôvodniť v zmysle § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení. Bude pritom musieť znova prehodnotiť aj požiadavku navrhovateľky na prípadné znalecké dokazovanie, ktoré má oporu v ust. § 196 ods. 1 a 3 zákona o sociálnom poistení aj s prihliadnutím na rozpory v lekárskejších správach posudkových lekárov sociálneho poistenia odporkyne a pri posúdení zdravotného stavu navrhovateľky zohľadniť aj nové lekárske správy predložené v odvolacom konaní.

Odvolací súd rozhodoval o trovách konania podľa § 224 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250k ods. 1 O. s. p. a § 250l ods. 2 O. s. p. a podľa § 151 ods. 1 a 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže úspešnej navrhovateľke vznikli trovy iba z titulu trov právneho zastúpenia, ale ide o zastupovanie na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci a neúspešnej odporkyni právo na ich náhradu nevzniklo.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.